

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Ă R E nr. _____

din _____

Chișinău

pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 973/2018 cu privire la aprobarea Programului „START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă”

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Hotărârea Guvernului nr. 973/2018 cu privire la aprobarea Programului “START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 398-399, art. 1049) se modifică după cum urmează:

1) în anexa nr. 1:

a) la punctul 4 textul „întreprindere nou-înregistrată – în sensul prezentului Program se utilizează noțiunea definită în Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii”, se exclude;

b) la punctul 5, subpunctul 1 va avea următorul cuprins:
„tinerii doritori de a lansa o afacere sau care au inițiat și conduc o întreprindere care nu depășește termenul de doi ani de la înființare la data aplicării la Program, înregistrată pe teritoriul Republicii Moldova;”;

c) la punctul 9 textul „3 ani” se substituie cu textul „6 ani”;

d) la punctul 11:
sintagma „întreprindere nou-înregistrată” se substituie cu sintagma „întreprindere care nu depășește termenul de doi ani de la înființare la data aplicării la Program”;
subpunctul 8), litera f) se abrogă;

e) punctele 13 și 14 vor avea următorul cuprins:
„13. Implementarea Programului va necesita un buget estimativ în valoare de 120 mil. lei.

14. Sursele financiare necesare pentru implementarea Programului corespund planificărilor din Cadrul bugetar pe termen mediu.”.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării.

Prim-ministru

Contrasemnează:

Viceprim-ministru, ministrul finanțelor

Ministrul economiei și infrastructurii

Notă informativă
la proiectul de hotărâre a Guvernului pentru modificarea Hotărârii
Guvernului nr. 973 din 10 octombrie 2018 cu privire la Programul „START pentru
TINERI: o afacere durabilă la tine acasă”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Prezentul proiect de hotărâre este elaborat de către Ministerul Economiei și Infrastructurii, în colaborare cu Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Elaborarea și promovarea proiectului hotărârii rezultă din necesitatea susținerii continue a dezvoltării afacerilor create de tineri, din necesitatea asigurării unei continuități în procesul de elaborare și implementare a măsurilor de suport pentru tineri, întru implementarea cu succes a obiectivelor prevăzute în acest sens de Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, precum și întru realizarea Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2020-2023.

De notat că, impactul aplicării în practică a Programului „START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă”, care s-a dovedit a fi un instrument guvernamental eficient de dezvoltare a antreprenoriatului în rândul tinerilor, s-a resimțit prin: **(i)** dezvoltarea competențelor antreprenoriale în rândul tinerilor; **(ii)** efectul pozitiv rezultat din susținerea financiară a tinerilor pentru lansarea și dezvoltarea unei afaceri, cu accent sporit pe afacerile inovative care sunt alineate sau ar putea contribui la dezvoltarea durabilă; **(iii)** creșterea numărului întreprinderilor active și a locurilor de muncă în zonele rurale, precum și menținerea tinerilor în țară.

În acest sens, este de menționat că, implementarea acestui Program a demonstrat depășirea indicatorilor scontati, astfel încât:

(i) Pe parcursul perioadei 2018 – 2020, în cadrul *Etapei I „Identificarea ideilor de afaceri – Hackathon”* au fost realizate **25 de hackathoane în toate regiunile țării**, cu înrolarea a **670 de tineri** în procesul de generare și identificare a celor mai viabile și inovatoare potențiale idei de afaceri.

(ii) În cadrul *Etapei II „Formare antreprenorială”* **645 de tineri au fost instruiți** în domeniul antreprenorial și ghidați în procesul de elaborare a proiectelor investiționale.

(iii) În cadrul *Etapei III „Finanțarea nerambursabilă a proiectelor investiționale”*, întreprinderile create și gestionate de tineri au aplicat pentru a beneficia de **granturi cu valoare maximă de 180 000,00 lei/beneficiar**, pentru achiziționarea articolelor de investiții (investiții materiale și nemateriale).

Ca urmare a Concursului de proiecte investiționale, au fost selectate pentru finanțare, conform priorităților Programului, **152 proiecte investiționale**, dintre care:

(i) **72 afaceri** (47% din total) sunt create/administrate de către femei; (ii) **19 afaceri** (12,5%) sunt create de către tineri defavorizați; (iii) **75%** din afacerile create de tineri se vor desfășura **în zonele rurale**.

Suma granturilor aprobate constituie 24,59 mil. lei, ceea ce favorizează investiții în economie de circa 45 mil. lei.

Domeniile de activitate a companiilor aprobate spre finanțare sînt: (i) **41%** - prestarea serviciilor; (ii) **37%** - industria prelucrătoare; (iii) **22%** - agricultură și zootehnie.

Implementarea proiectelor investiționale va contribui la crearea a peste **375 locuri de muncă**, dintre care 208 pentru femei.

Este de evidențiat **spiritul inovator și ingeniozitatea ideilor de afaceri**, cum ar fi: producerea paharelor comestibile; activități de prelucrare și colectare a deșeurilor; fabricarea chiuvetelor din lemn; confecționarea jucăriilor textile personalizate; creșterea micro plantelor; creșterea somonului african; fabricarea jucăriilor educative din lemn personalizate; producerea cărămizilor lego; proiectarea și imprimarea articolelor 3D, etc.

Notă. În perioada octombrie – noiembrie a fost desfășurat apelul de proiecte în cadrul căruia 160 de tineri au depus proiectele investiționale. Urmare a desfășurării Concursului privind finanțarea afacerilor sunt planificate a fi selectate pentru finanțare circa 130 de companii, astfel indicatorul cumulativ stabilit în Hotărârea de Guvern va fi atins și depășit.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul hotărîrii de Guvern nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Principalul aspect al modificărilor propuse la Hotărîrea Guvernului nr. 973/2018 ține de necesitatea extinderii termenului de implementare a Programului cu trei ani (pînă în anul 2023 inclusiv), în scopul susținerii afacerilor create de tineri.

Totodată, pe parcursul implementării Programului s-a constatat că în intervalul dintre apelurile de înregistrare la Program, multe companii create de tineri nu pot beneficia de oportunitățile Programului pe motiv de necorespondență a vârstei companiei. Respectiv, termenul de un an pentru întreprinderi limitează participarea tinerilor care au inițiat o afacere și se află la stadiul incipient pentru dezvoltarea acesteia. În acest context, se propune extinderea termenului de eligibilitate până la doi ani de la înregistrare, pentru a oferi posibilitatea unui număr mai mare de tineri de a beneficia de suport financiar în faza lansării și dezvoltării afacerii.

De asemenea, se propune excluderea din activitățile neeligibile de finanțare în cadrul Programului a activităților din domeniul alimentației publice, întrucât se atestă un număr mare de aplicații depuse de tineri care desfășoară astfel de activități. Respectiv, susținerea acestui domeniu prin intermediul Programului va spori creșterea impactului socio-economic, prin stimularea preluării și aplicării bunelor practici în economie, crearea locurilor de muncă, sporirea volumului de investiții în economie etc. De menționat că, sectorul alimentației publice a fost afectat considerabil de criza COVID - 19, astfel Programul „Start pentru Tineri” va constitui un suport suplimentar pentru tinerii care au inițiat afacerile în acest domeniu.

Reieșind din cele expuse, se propun următoarele modificări în anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.973/2018:

a) la punctul 4 textul „întreprindere nou-înregistrată – în sensul prezentului Program se utilizează noțiunea definită în Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii”, se exclude;

b) la punctul 5, subpunctul 1 va avea următorul cuprins:

„tinerii doritori de a lansa o afacere sau care au inițiat și conduc o întreprindere care nu depășește termenul de doi ani de la înființare la data aplicării la Program, înregistrată pe teritoriul Republicii Moldova;”;

c) la punctul 9 textul „3 ani” se substituie cu textul „6 ani”;

d) la punctul 11:

subpunctul 2), sintagma „întreprindere nou-înregistrată” va fi înlocuită cu sintagma „întreprindere care nu depășește termenul de doi ani de la înființare la data aplicării la Program”;

subpunctul 8), litera f), se abrogă;

e) punctele 13 și 14 vor avea următorul cuprins:

„13. Implementarea Programului va necesita un buget estimativ în valoare de 120 mil. lei.

„14. Sursele financiare necesare pentru implementarea Programului corespund planificărilor din Cadrul bugetar pe termen mediu.”.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea Programului va genera pentru următorii trei ani (2021-2023), cheltuieli suplimentare la bugetul de stat în valoare de 60 mil. lei.

De menționat că, pentru anul 2021, în Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258 din 16.12.2020, în acest scop, este prevăzută suma de 20 000,0 mii. De asemenea, conform Cadrului Bugetar pe termen mediu pe perioada 2021-2023 și Strategiei sectoriale de cheltuieli în domeniul dezvoltării sectorului privat, în scopul finanțării Programului vizat pentru anii 2022 și 2023 este preconizată alocarea mijloacelor financiare în valoare de 20 mil. lei anual.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de hotărîre nu necesită modificarea, abrogarea sau elaborarea unor acte normative noi.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și în vederea elaborării actelor normative, proiectul de hotărîre, nota informativă, analiza de impact, urmare anunțării în cadrul ședinței secretarilor generali, vor fi plasate pentru inițierea procedurii de avizare/expertizare și consultare publică, pe pagina web oficială a Ministerului Economiei și Infrastructurii (www.mei.gov.md), rubrica Transparența/Anunțuri privind consultările publice, precum și pe pagina web a Cancelariei de Stat (www.particip.gov.md).

8. Constatările expertizei anticorupție

Programul „START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă” este un document de politici. Conform prevederilor art. 28 alin. (2) lit. a) din Legea integrității nr.82/2007 documentele de politici nu sînt supuse expertizei anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Informația referitoare la concluziile expertizei privind compatibilitatea proiectului cu alte acte normative în vigoare, precum și respectarea normelor de tehnică legislativă va fi inclusă după recepționarea expertizei juridice.

11. Constatările altor expertize

Conform Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.23/2019, Analiza impactului asupra proiectului hotărârii indicate a fost consultată cu Ministerul Finanțelor.

Secretar general

Lilia PALII

Analiza impactului

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 973/2018 cu privire la aprobarea Programului „START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă”
Data:	10.12.2020
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Economiei și Infrastructurii (Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii)
Subdiviziunea:	Secția Reglementarea Mediului de Afaceri și ÎMM
Persoana responsabilă și datele de contact:	Dna Valentina CHIPER, Șef Secție reglementarea mediului de afaceri și ÎMM (MEI) 022 250-616; Dna Olesea FRUNZĂ, Șef UIP „Start pentru Tineri” (ODIMM) 022 211 573.

Compartimentele analizei impactului

1. Definirea problemei

a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate

Rata joasă de angajare a tinerilor din Republica Moldova în câmpul muncii cât și lipsa de oportunități reale pentru inițierea propriei afaceri duce la exodul masiv al tinerilor și reducerea activităților economice în special în zonele rurale.

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

Insuficiența oportunităților pentru valorificarea cunoștințelor și a competențelor tinerilor, fie în calitate de angajat, fie în cea de întreprinzător, care a cauzat un exod masiv al acestora. Statistica națională privind relația tinerilor cu piața muncii interne atestă faptul că doar 3 din 10 tineri sunt plasați în câmpul muncii, iar circa 2/3 sunt economic inactivi. Din totalul tinerilor ocupați pe piața muncii, peste 31% au locuri de muncă informale, iar în rândul tinerilor salariați 10,4% lucrează fără contracte individuale de muncă. Sondajele efectuate denotă că, tinerii din Republica Moldova au un grad înalt de motivație pentru inițierea și dezvoltarea de întreprinderi mici și mijlocii, însă nu dispun de suficiente instrumente și resurse de suport. Astfel, principala problemă pentru tinerii întreprinzători rămâne a fi accesul la resurse financiare ușor accesibile.

Necesitatea implementării prevederilor documentelor de politici naționale

- *Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”*. Una din acțiunile prioritare a Strategiei este susținerea tinerilor, în special a celor din zonele rurale, în abilitarea economică a acestora, prin stimularea ocupării tinerilor, prin programe de consiliere tehnică și suport financiar, în special a celor care nu sunt pe piața muncii;

- *Strategia de Dezvoltare a sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii pentru anii 2012-2020:* Direcțiile prioritare pentru crearea unui mediu de afaceri favorabil, promovarea culturii antreprenoriale în vederea susținerii IMM-urilor și asigurării coeziunii, prevăd dezvoltarea capitalului uman prin promovarea competențelor și culturii antreprenoriale și îmbunătățirea accesului IMM-urilor la finanțare.
- *Strategia națională de dezvoltare a sectorului de tineret pentru anii 2014-2020* constată că impactul economic vizează dezvoltarea economiei țării prin implicarea tinerilor abilitați economic, tinerilor antreprenori și a familiilor acestora. Ca urmare a implementării programelor de abilitare economică, tinerii devin mai independenți financiar și apti de a gestiona afaceri proprii de diverse dimensiuni. De aceea, este nevoie de o direcționare a tinerilor spre valorificarea programelor și a politicilor existente în domeniul antreprenorial și alte oportunități economice.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Au fost identificate următoarele cauze specifice:

- Lipsa cunoștințelor și abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor;
- Lipsa resurselor financiare (acces limitat la finanțe);
- Rata joasă de angajare a tinerilor din Republica Moldova.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

În Republica Moldova tinerii reprezintă un segment important al populației, care contribuie semnificativ la dezvoltarea socio - economică și prosperarea țării. În prezent, tinerii reprezintă un sfert din populația țării, constituind o componentă strategică a dezvoltării durabile, prin oferta pentru forța de muncă, crearea familiilor și a continuității umane. În raport cu statutul activității curente peste o treime din tinerii cu vârsta de 15-34 ani sunt ocupați (38,4% sau 274 mii persoane), adică au un loc de muncă. Fiecare al 3-lea tânăr în vârstă de 15-29 ani nu lucrează și nici nu învață. Aproape o treime din populația tânără în vârstă de 15-29 ani (27,4%) nu este cuprinsă nici în procesul de educație, nici în ocupare (Tinerii NEET). Rata șomajului la tineri este aproape dublă față de media pe țară.

Rata șomajului printre tineri este mai mare în comparație cu alte grupuri de vârstă sau media la nivel de țară. Astfel, în anul 2019 rata șomajului la tinerii cu vârsta cuprinsă între 15-34 ani a fost de 6,8%, în timp ce media pe țară a constituit 5,1%. Din statistica curentă privind forța de muncă, constatăm că o categorie importantă dintre tinerii inactivi (circa 193,5 mii) o formează cei plecați peste hotare la lucru sau în căutare de lucru. Din diverse surse oficiale se atestă că efectivul de tineri plecat peste hotare a crescut în ultimii ani, precum și ponderea acestora în efectivul total al populației. Intensitatea, caracteristicile socio - demografice ale fluxului migrațional în rândul tinerilor, precum și perioada aflării migranților peste hotare, toate induc pierderi directe ale generației tinere, deci a persoanelor de vârstă reproductivă și economic activă – un contingent foarte valoros în aspectele sociodemografice și economice ale țării.

Cu toate că în Republica Moldova paleta programelor de suport pentru întreprinzători este una destul de variată, se resimte o insuficiență în domeniul susținerii tinerilor pentru inițierea sau dezvoltarea afacerii, unde ponderea acestora rămâne a fi relativ mică, 2,4% din antreprenori au vârsta de pînă la 24 ani și 20,3% au vârsta cuprinsă între 25-34 ani. Datele statistice identificate în procesul de cercetare pe domeniul antreprenariat demonstrează că tinerii din Republica Moldova sunt mai predispuși să inițieze o afacere (44,40%) comparativ cu adulții (24,99%). Tinerii întreprinzători sunt mai creativi și inovativi, mai deschiși spre implementarea inovațiilor sau introducerea unor metode și modele de afaceri care pot contribui la o creștere rapidă și internaționalizare a acestora.

Problema principală pentru tinerii întreprinzători rămîne a fi accesul la resurse financiare ieftine și ușor accesibile.

Astfel, implicarea și susținerea tinerilor în activitățile de antreprenoriat ar fi o soluție valoroasă pentru micșorarea ratei șomajului, dar, totodată, și pentru dezvoltarea economiei statului. Programele existente nu acoperă necesitățile acestei grupe de populație, ceea ce stimulează tinerii să caute oportunități de valorificare ale cunoștințelor și competențelor sale în domeniul antreprenoriatului în afara țării.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Programul „START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă” este un program de stat de susținere a tinerilor și dezvoltării sectorului ÎMM elaborat în conformitate cu prevederile art. 11 din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii. Programul reprezintă un complex de activități și servicii destinate prin dezvoltarea competențelor antreprenoriale și susținerea financiară pentru lansarea și dezvoltarea unei afaceri sustenabile. Nu există carențe în prevederile normative în vigoare care să condiționeze implementarea programului.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Scopul programului “START pentru TINERI” este dezvoltarea spiritului antreprenorial în rândul tinerilor și încurajarea inițierii întreprinderilor mici și mijlocii, în zonele rurale prin facilitarea accesului la resurse financiare, instruire, consultanță și mentorat în gestiunea și extinderea afacerii. Va fi susținută implementarea inovațiilor, transferul de tehnologii și de know-how.

Pentru realizarea scopului sunt stabilite următoarele **obiective specifice**:

- dezvoltarea abilităților economice ale tinerilor și sporirea motivației antreprenoriale;
- promovarea și informarea a circa 1000 tineri privind oportunitățile de participare la acest Program;
- înrolarea a circa 600 de tineri, 70% din mediul rural și 30% din mediul urban, în procesul de generare de idei inovatoare de afaceri din întreaga țară, inclusiv idei alinate la cadrul și obiectivele de dezvoltare durabilă;
- instruirea și asistarea în inițierea, dezvoltarea afacerilor inovatoare și elaborarea proiectelor investiționale, a cel puțin 540 de tineri, 70% din mediul rural și 30% din mediul urban;
- finanțarea nerambursabilă în mărime maximă de 180 mii lei a 250 de afaceri inițiate și dezvoltate de tineri întreprinzători, 70% din mediul rural și 30% din mediul urban, inclusiv minim 10% de tineri defavorizați.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea „a nu face nimic” se exclude dat fiind că, impactul aplicării în practică a Programului „START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă”, s-a dovedit a fi un instrument guvernamental eficient de dezvoltare a antreprenoriatului în rândul tinerilor, prin: (i) dezvoltarea competențelor antreprenoriale în rândul tinerilor; (ii) efectul pozitiv rezultat din susținerea financiară a tinerilor pentru lansarea și dezvoltarea unei afaceri, cu accent sporit pe afacerile inovative care sunt alinate sau ar putea contribui la dezvoltarea durabilă; (iii) creșterea numărului întreprinderilor active și a locurilor de muncă în zonele rurale, precum și menținerea tinerilor în țară.

În acest sens, este de menționat că, implementarea acestui Program a demonstrat depășirea indicatorilor scontați, astfel încât:

(i) Pe parcursul perioadei 2018 – 2020, în cadrul *Etapei I „Identificarea ideilor de afaceri – Hackathon”* au fost realizate 25 de hackathoane în toate regiunile țării, cu înrolarea a 670 de tineri în procesul de generare și identificare a celor mai viabile și inovatoare potențiale idei de afaceri.

(ii) În cadrul *Etapei II „Formare antreprenorială”* 645 de tineri au fost instruiți în domeniul antreprenorial și ghidați în procesul de elaborare a proiectelor investiționale.

(iii) În cadrul *Etapei III „Finanțarea nerambursabilă a proiectelor investiționale”*, întreprinderile create și gestionate de tineri au aplicat pentru a beneficia de granturi cu valoare maximă de 180 000,00 lei/beneficiar, pentru achiziționarea articolelor de investiții (investiții materiale și nemateriale).

Ca urmare a Concursului de proiecte investiționale, au fost selectate pentru finanțare, conform priorităților Programului, 152 proiecte investiționale, dintre care:

(i) 72 afaceri (47% din total) sunt create/administrate de către femei; (ii) 19 afaceri (12,5%) sunt create de către tineri defavorizați; (iii) 75% din afacerile create de tineri se vor desfășura în zonele rurale.

Suma granturilor aprobate constituie 24,59 mil. lei, ceea ce favorizează investiții în economie de circa 45 mil. lei. Totodată, în perioada octombrie – noiembrie a fost desfășurat apelul de proiecte în cadrul căruia 160 de tineri au depus proiectele investiționale. Urmare a desfășurării Concursului privind finanțarea afacerilor sunt planificate a fi selectate pentru finanțare circa 130 de companii, astfel indicatorul cumulativ stabilit în Hotărârea de Guvern va fi atins și depășit.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țintesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Programul „Start pentru Tineri: o afacere durabilă la tine acasă” prevede acordarea suportului pentru tineri din zona rurală prin următoarele forme de suport:

- *suport informațional, consultativ și de mentorat* la etapele de elaborare și implementare a proiectului investițional;
- „*business voucher*” pentru accesarea serviciilor de instruire și consultanță în mărime de maximum 10 mii lei;
- *finanțarea proiectului investițional* care va reprezenta cel mult 80% din suma investiției necesare în mărime maximă de 180 mii lei.

Principalele caracteristici ale fiecărei componente a Programului sunt:

- Componenta I. Promovarea Programului.

Această componentă include un set de activități complexe, realizate la nivel național și local, pentru promovarea Programului și diseminarea informației privind derularea implementării tuturor etapelor, inclusiv și mediatizarea afacerilor de succes.

- Componenta II. Derularea Programului.

Această componentă va include 3 etape, care țin de implementarea propriu-zisă a Programului.

Etapa 1. Identificarea ideilor de afaceri – Hackaton.

Activitățile incluse: Orientarea și identificarea ideilor de afaceri.

Scopul acestei etape este de a stimula creativitatea tinerilor din toată țara privind generarea ideilor de afaceri și identificarea celor mai viabile și inovatoare potențiale idei de afaceri, inclusiv prin accesarea noilor oportunități deschise de cadrul de dezvoltare durabilă.

Etapa 2. Concursul notelor de proiect. Formare antreprenorială.

Activitățile incluse: selectarea tinerilor în baza ideilor de afaceri prezentate în nota de concept; instruirea în inițierea afacerii; elaborarea și prezentarea proiectului investițional; accesarea suportului

consultativ prin „business voucher”. Scopul etapei date este de a oferi suport tinerilor în testarea ideii de afaceri și elaborarea proiectului investițional.

Etapa 3. Concursul proiectelor investiționale și finanțarea nerambursabilă.

Activitățile incluse: selectarea și finanțarea proiectelor investiționale; mentoratul antreprenorial.

Scopul acestei etape constă în selectarea celor mai viabile și inovatoare proiecte investiționale pentru ulterioara finanțare.

- Componenta III. Monitorizare și evaluare.

Activitățile incluse: evaluarea rezultatelor implementării proiectului investițional și corespunderii cu indicatorii planificați. Activitățile acestei etape au ca scop realizarea procesului de gestiune a tuturor componentelor și etapelor Programului și evaluarea rezultatelor cantitative și calitative stabilite.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Programul a fost elaborat în conformitate cu recomandările și opțiunile expuse în următoarele documente de politici:

- Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”;
- Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020; aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 685/2012;
- Strategia Națională de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2020;
- Legea cu privire la tineret Nr. 215/2016;
- Lege cu privire la întreprinderile mici și mijlocii nr. 179/2016;
- Cadrul de Parteneriat pentru Dezvoltare Durabilă 2018-2022.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Impactul aplicării în practică a Programului „START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă”, care s-a dovedit a fi un instrument guvernamental eficient de dezvoltare a antreprenoriatului în rândul tinerilor, contribuie la: (i) dezvoltarea competențelor antreprenoriale în rândul tinerilor; (ii) motivarea tinerilor de a lansa și dezvolta o afacere; (iii) apariția afacerilor inovative, inclusiv în zonele rurale, (iv) creșterea numărului întreprinderilor active și a locurilor de muncă în zonele rurale, precum și menținerea tinerilor în țară.

Ca rezultat a implementării Programului, 366 de tineri au inițiat propriile afaceri. În cadrul Concursului de proiecte investiționale, au fost selectate pentru finanțare, conform priorităților Programului, 152 proiecte investiționale. Suma granturilor aprobate constituie 24,59 mil. lei, ceea ce favorizează investiții în economie de circa 45 mil. lei. Astfel, se constată efectul economic multiplicator a investițiilor în economie (1 leu acordat sub forma de grant atrage încă circa 1 leu investiții în economie).

Principalul aspect al modificărilor propuse la Hotărârea Guvernului nr. 973/2018 ține de necesitatea extinderii termenului de implementare a Programului cu trei ani (până în anul 2023 inclusiv), în scopul susținerii afacerilor create de tineri.

Totodată, pe parcursul implementării Programului s-a constatat că în intervalul dintre apelurile de înregistrare la Program, multe companii create de tineri nu pot beneficia de oportunitățile Programului pe motiv de necorespondere a vârstei companiei. Respectiv, termenul de un an pentru întreprinderi limitează participarea tinerilor care au inițiat o afacere și se află la stadiul incipient pentru dezvoltarea

acesteia. În acest context, se propune extinderea termenului de eligibilitate până la doi ani de la înregistrare, pentru a oferi posibilitatea unui număr mai mare de tineri de a beneficia de suport financiar în faza lansării și dezvoltării afacerii.

De asemenea, se propune excluderea din activitățile neeligibile de finanțare în cadrul Programului a activităților din domeniul alimentației publice, întrucât se atestă un număr mare de aplicații depuse de tineri care desfășoară astfel de activități. Respectiv, susținerea acestui domeniu prin intermediul Programului va spori creșterea impactului socio-economic, prin stimularea preluării și aplicării bunelor practici în economie, crearea locurilor de muncă, sporirea volumului de investiții în economie etc. De menționat că, sectorul alimentației publice a fost afectat considerabil de criza COVID - 19, astfel Programul „Start pentru Tineri” va constitui un suport suplimentar pentru tinerii care au inițiat afacerile în acest domeniu.

În acest sens, extinderea și ajustarea Programului va contribui semnificativ la implicarea unui număr considerabil a tinerilor în procesul de formare antreprenorială și acordarea suportului financiar în inițierea afacerilor create de tineri.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Pentru implementarea Programului Ministerul Economiei și Infrastructurii a planificat în Strategia sectorială de cheltuieli CBTM 2021-2023 pe sectorul „Dezvoltarea sectorului privat”, în cadrul Sub-programului 5004 „Susținerea întreprinderilor mici și mijlocii” resurse financiare pentru anii: 2021 – 20 000,0 mii lei; 2022 – 20 000,0 mii lei; 2023 – 20 000,0 mii lei.

Respectiv, pentru anul 2021, în Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258 din 16.12.2020, în acest scop, este prevăzută suma de 20 000,0 mii lei. Programul va contribui la dezvoltarea spiritului antreprenorial în rândul tinerilor și încurajarea inițierii întreprinderilor mici și mijlocii, în zonele rurale prin facilitarea accesului la resurse financiare, instruire, consultanță și mentorat în gestiunea și extinderea afacerii. Va fi susținută implementarea inovațiilor, transferul de tehnologii și de know-how.

Impactul va fi cuantificat în următoarele domenii:

- menținerea tinerilor în țară, inclusiv în zonele rurale;
- îmbunătățirea/dezvoltarea competențelor antreprenoriale ale tinerilor;
- cel puțin 250 de companii create și dezvoltate, inclusiv minim 10% de către tineri defavorizați;
- crearea și menținerea a cel puțin 400 de locuri noi de muncă, inclusiv 70% în zonele rurale;
- implementarea inovațiilor, transferului tehnologic și de know-how;
- sporirea numărului de afaceri cu elemente inovatoare și cu viziune strategică aliniată la cadrul de dezvoltare durabilă;
- creșterea volumului investițiilor în economie, de minim 2 ori.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

-----

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta
<ol style="list-style-type: none"> 1) Instabilitatea politică; 2) Crize economice; 3) Criza generată de pandemia de COVID-19.
d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi
Nu există
Concluzie
e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați
Conform informației expuse la compartimentul 3 c).
5. Implementarea și monitorizarea
a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare
Extinderea și implementarea programului nu necesită modificări ale cadrului juridic. În scopul implementării programului în cadrul Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor este instituită o unitate de implementare care va fi responsabilă de implementarea Programului.
b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea
Pe durata de implementare a Programului se planifică obținerea următoarelor rezultate: <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea abilităților economice ale tinerilor și sporirea motivației antreprenoriale; - înrolarea a circa 600 de tineri – 70% din mediul rural și 30% din mediul urban – în procesul de generare de idei inovatoare de afaceri din întreaga țară, inclusiv idei alineate la cadrul și obiectivele de dezvoltare durabilă; - instruirea și asistarea la inițierea, dezvoltarea afacerilor inovatoare și elaborarea proiectelor investiționale a cel puțin 540 de tineri – 70% din mediul rural și 30% din mediul urban; - finanțarea nerambursabilă în mărime maximă de 180 mii lei a 250 de afaceri inițiate și dezvoltate de tineri întreprinzători –70% din mediul rural și 30% din mediul urban – inclusiv minimum 10% de tineri defavorizați; - menținerea tinerilor în țară, inclusiv în zonele rurale; - crearea și menținerea a cel puțin 400 de locuri noi de muncă, inclusiv 70% în zonele rurale; - implementarea inovațiilor, transferului tehnologic și de know-how; - sporirea numărului de afaceri cu elemente inovatoare și cu viziune strategică aliniată la cadrul de dezvoltare durabilă; - creșterea volumului investițiilor în economie, cel puțin de 2 ori.
c) Identificați peste cît timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea
Impactul estimat al implementării Programului se estimează a fi resimțit peste 24 luni de la lansarea Programului. În scopul evaluării impactului se planifică elaborarea rapoartelor de progres în trimestrul 4, anul doi și trei de implementare a Programului.

Monitorizarea și evaluarea implementării programului va fi realizată după cum urmează:

1. ODIMM va coordona implementarea Programului cu Ministerul Economiei și Infrastructurii în scopul atingerii indicatorilor scontati și asigurării complementării acestuia cu alte programe de sprijin și de asistență ale donatorilor;
2. ODIMM va elabora și prezenta anual Ministerului Economiei și Infrastructurii și Comitetului de Coordonare, raport privind implementarea Programului și atingerea indicatorilor planificați.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

- Organizațiile de tineret;
- Întreprinderile Mici și Mijlocii;
- Ministerul Economiei și Infrastructurii;
- Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

- Conlucrarea cu Centrele de Tineret din Republica Moldova;
- Participarea în cadrul Evenimente dedicate tinerilor;
- Implementarea Parteneriatelor de colaborare în vederea abilitării economice a tinerilor;
- Chestionarea în rândul antreprenorilor.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Urmează a fi expusă urmare coordonării cu Ministerul Finanțelor.

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	<i>Opțiunea propusă</i>	<i>Opțiunea alternativă 1</i>	<i>Opțiunea alternativă 2</i>
Economic			
costurile desfășurării afacerilor			
povara administrativă	1		
fluxurile comerciale și investiționale	2		
competitivitatea afacerilor	3		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	3		
concurența pe piață	3		
activitatea de inovare și cercetare	3		
veniturile și cheltuielile publice	2		
cadrul instituțional al autorităților publice	3		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	2		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	2		
situația social-economică în anumite regiuni	2		
situația macroeconomică	2		
alte aspecte economice	2		

Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	3		
nivelul de salarizare	2		
condițiile și organizarea muncii	1		
sănătatea și securitatea muncii	1		
formarea profesională	3		
inegalitatea și distribuția veniturilor			
nivelul veniturilor populației	2		
nivelul sărăciei	2		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile			
diversitatea culturală și lingvistică			
partidele politice și organizațiile civice			
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea			
modul sănătos de viață al populației			
nivelul criminalității și securității publice			
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială			
accesul și calitatea serviciilor educaționale	1		
accesul și calitatea serviciilor medicale			
accesul și calitatea serviciilor publice administrative			
nivelul și calitatea educației populației			
conservarea patrimoniului cultural			
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale			
accesul și participarea populației în activități sportive			
discriminarea	1		
alte aspecte sociale	1		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon			
calitatea aerului			
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen			
biodiversitatea			
flora			
fauna			
peisajele naturale			
starea și resursele solului			
producerea și reciclarea deșeurilor			
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile			

consumul și producția durabilă			
intensitatea energetică			
eficiența și performanța energetică			
bunăstarea animalelor			
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)			
utilizarea terenurilor			
alte aspecte de mediu			
<p><i>Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.</i></p>			
Anexe			

MD-2005, mun.Chișinău, str.Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-26-00, fax 022-26-25-17

21 decembrie 2020 nr. 09/2-09/11097

La nr.06/2-7581 din 10.12.2020

Ministerul Economiei și Infrastructurii

La solicitarea MEI nr.06/2-7581 din 10 decembrie 2020, Ministerul Finanțelor a examinat Analiza impactului asupra proiectului hotărîrii Guvernului pentru modificare a Hotărîrii Guvernului nr. 973/2018 cu privire la aprobarea Programului ”START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă” și, conform competențelor funcționale, comunică următoarele obiecții.

Ținînd cont de faptul că, Legea bugetului de stat pentru anul 2021 a fost adoptată, considerăm oportun ca la pct.4,lit.b¹) din Analiza impactului să fie indicat expres suma aprobată pentru anul 2021- 20 000,0 mii lei, conform legii.

Totodată, comunicăm că resursele financiare necesare pentru implementarea activităților, conform Programului, pentru anii 2022-2023 vor fi prevăzute în legile bugetare anuale, în dependență de posibilități.

SECRETAR DE STAT

Tatiana IVANICICHINA